

ZALÁN TIBOR

Tűnődések az elmondhatóságról

*Nebéz elmondani
ami történetesen elmondhatatlan
Persze minden elmondható
csak a kimondással sérülnek
az anyagon a varratok az eresztékek
A kifejezés kudarca botrány
a szégyent mégis könnyed mozdulattal
hangyát a reggeliző asztalról
söpörjük le Ami bent marad
ami nem válik kívül láthatóvá
és itt a láthatón a hallást is értsük
pazarlón virágot bont majd csendben elrohad*

*Az író erőfeszít
eljátszik a gondolattal
hogy neki több adatott meg
a kifejezés képességéből mint
másnak például egy akárkinek
Pedig csak máshogy ugyanaz ő is
ahogy máshogy ugyanazok mások
s bár a kudarcot lefedi látványos képekkel
egyszer mindenképp kilyukadnak azok
s a résen keresztül elősüvíti mögülik a semmi
A minősítés szándéka nélkül kimondva
írónak lenni a világ legotrombább
szemfényvesztése a lélek elveszített szeme
az értelem csüggedten horgasztja le a fejét*

*Nebéz ezt kimondani
beismerni mint hamiskártyásnak
az elkártyázott (vagy épp összekártyázott)
életet A szavak szélednek el előbb
aztán az író hallgat el végül a papír
A világháló hűvös fölényes közönnyel
az értés szándékminimuma nélkül
figyeli ezt az alaktalan vergődést
A Gutenberg-galaxis agonizálása
nem váltja ki az együttérzés szégyenlős kalandját
legfeljebb kevés lelkifurdalást ahogy elnézi
Luther mezítláb járkal sáros papírkupacok között
közömbös arccal kántál valamit és guberál
Jobban belegondolva már nincs is*

*olyan nagyon fontos kimondanivaló
ami a hallgatáson innen kíváncznék
ha az ég történetesen nem zöld és ha
a fű nem kék és ha a szerelem nem
boldogtalan A közhelyek grádicsain
kaptatunk egykedvűen fölfelé
egy értelmesebb semmi felé ami bár
értelmesebb mégsem értelmezhető
S a felé-t nyugodtan le is cserélhetjük
föle-re Ám ha se a hangokból összebuberált
szavakkal se a tüdő artikulálatlan távoli
zörejeivel és még csak nem is egyre fáradtabb
arcunk értelmesnek feltűnő rángatózásával
akkor mire a fölé és a felé is mindössze mire való*

*Idétlen idők óta zajlik a hallgatás
terpszkedik a hosszú beszédek mögött a csönd*

Ősz-foszlányok

*és bizonyára túldimenzionálad magadat
Vagy a jelenséget ami körülötted kialakult
Vagy helyetted (a helyedben a helyeden) Vagy rád rakódott
az idők során kíméletlenül De mindegy is melyik
Ez valószínűtlenül nagyképűen hangzik De nem izgatod fel
magadat miatta Legalább te elhiszed hogy nincs
benne semmi fényezés öntömjén Legfeljebb megtörténik
hogy magaddal is szokatlanul őszinte vagy (miért is)
az ilyen pillanatokban És a megmagyarázhatatlanságig
szókimondó És jószerével te sem tudod hogy miért is Főleg
nem hogy megéri-e egyáltalán bármit vetni oda nekik Ezeknek
Akár tréfából Pedig tréfálni sincs semmilyen okod Hallod hogy
a halál kakasai felugatnak hajnalban alvóhelyed közelében*

*Ez már nem játék többé Nem a foghúzás tompa fájdalma
Amikor recseg-ropog az állkapocsba csontosodott idő Recseg-
ropog az idő állkapcsába belecsontosodott élet Hogy
egyetlen sikoltás kíséretében kiszakadjon És a lélek fénybe
érjen És Már mióta mosolyogsz öntelten hogy még mindig nem
bírtak el veled Pedig lassan a legócskább halál is le tud majd győzni
Végső soron reménytelen ez Mint Kornati kopár szigetein fának
lenni Társtalanul Értelmetlenül Zöldellni ott ahol senki
sem lát Megérint a hiáavalóság friss sós tengeri lehelete*

Egyszer szembe kell néznie mindenkinek Neked is És mindenkiel Pedig már könnyen fáradsz És zaklatottan alszol el A Göncölszekeret bámulod ablakod fölött Bakján ülni látod őket De már nem akarsz közéjük szökellni Már nem is akarsz igazából semmit És a semmit

sem akarod igazán Peregnek az évek S velük elperregtek a legszebb napok Naptárlapok dűnnyögöd És még csak nem is szégyenkezel hogy mekkora közhelybe akadtál bele már megint Felriadsz és rettegve vizsgálod hogy zsibbad-e a bal karod Mert az rosszat jelent Olyasmit (olvasol kapkodva utána az interneten) hogy hamarosan elszáll valami az agyadban De aztán nem Talán Vagy igen Minden csak idő kérdése Mióta az idő nem kérdés többé Csak ez a derengés ne Túlvergődni az átvirrasztott hajnalok válaszok nélküli szorongásán Feladatnak sok Célnek kevés Élethez semmi Versírásba menekülsz Mintha az segítene valamit Csak elodázása más semminek Minek A fák lombját bámulod Pedig nem is láthatod őket Bámulod a nem láthatott nőket Rímnek ez azért rossz Még ha őszül is Már sárga a világ Már sárban a világ

Bakancsok cuppognak Könnyű női cipők Felhallatszík erkélyedig És elér a köd is Fuldokolsz akár a magányos templomok Tornyukban örökre elnémult harangokkal (vigyázat nem túlspilázni) Hátad mögött hegyek De hogy kerültek oda És te hogy kerültél ide Mintha mostléted videója peregne valahol elől És néznéd És már nem lenne hozzá fogható életed De akkor ki nézi a filmet A film te lennél És a nézője is te lennél Kettéhasad egy cukorszemkristály a cukortartóban Zengésétől összerázkódsz A hangok nem mindig hallatszanak Ahogy a látvány sem mindig esik kívülre Te sem belül sem kívül Talán a sebolban Ujjaidon számolod az esőcseppeket Tegnap esett Mára elért a tudatodig a tegnapi eső Lelassultál Elkényelmesedtél Mindegy lett hogy miben nem veszel részt Egy délutáni eső unalmas és értelmezhetetlen Nem kíván sem részvételt sem részvétet Üveghez nyomod az arcodat Nincs íze Csak

füstje Régebben a halál kutyái Most a halál kakasai Nem nyugszik ez a táj Nem alszanak ki a pusztulás keltetői Körül vagy véve velük alszol el Ébredsz fel Nem alszol és nem ébredsz fel Hallgatod az ugatást Átázik húsod ettől a szűnni nem akaró hangtól Mégsem becsülte túl magad Mégsem bírtak el veled Az olcsó halál is tétovázik A film is áll És mégsem fénykép Te nézed És mégsem vagy a néző Gyerek szalad át a téren kezében levágott bárányfejjel Véres csíkot húz maga után A véres gyermek Háttal ülsz a térnek A tér mögött hegyek Hogy kerülnek oda Ahogy te ide Ahogy a bárányfej a térre A halál kakasai alvóhelyed közelébe Szétrágod fogaidat a szádban Össze kéne rakni a képet Felakasztani egy szögre Vagy magadat akasztani föl Végső soron nézőpont kérdése hogy melyik autentikusabb A látvány Vagy a

*látványban te Vagy benned a látvány Vagy csak a szög Legfeljebb a
kötél Kár hogy nem vagy öngyilkos alkat Nem a halál vonz Csak a halál
mocska A szenny ragyog fel a halálban De ez a szenny nem mocskol Az
élet mocska szennyez Arcod üvegét a ködhöz nyomod Annyira csak
kicsit elrepedjen Beleömlik fejedbe a köd Kitölt mint madárijesztőt
a szalma Becsapódik a kapu Valaki jön Valaki elment Egy vagy és még egy
Veled együtt három Pedig milyen jól indult és bizonyára túldimenzionálsz
magadat Vagy a jelenséget ami körülötted kialakult Nem akarod aztán mégis
belemerülsz Könnyedébben kellene Laza csuklógyakorlatokkal Talán
Könnyelműen megfaragni a jelentéktelenség szobrait A nehézkedés
elhatározás Határozd el magadat s megszabadulsz a súlyoktól Végül soha
senki sem írta meg a valóságot Mégis zsibbad a bal karod A téren átvonszolja
magát a véres kisgyerek Szeme helyén két ezüst gödör Megállás nélkül ugat*

IZSÓ ZITA

Határátkelés

*Kettes sorban érkeznek a faluba az emberek,
mintha mindenki tartozna valakibe.
Nyomot hagyott rajtuk a hosszú út,
egy kisgyerek szerint olyan az arcuk,
mint egy vajás felével a földre esett kenyér,
amibe beleragadt a sok piszok.
Már állni is nebezen bírnak,
harmonikaszerűen összegörnyednek,
üres tányérok szélén elnyomott csikkek,
a félelem lassan beszivárog közéjük,
víz a léket kapott hajóba,
ledőlnek a csupasz földre,
a holdat, az égre köpött, fehér meggymagot nézik.
Hamarosan elalszanak, és akkor végre elmúlik az éhség.*

Azonosság

*A befogadóállomáson a különböző országokból érkezők
ügyetlenül próbálták vigasztalni egymást.
Később megnyugodtak,
hogy nem kell szeretniük a másikat,
elég, ha felszednek a földről két közel azonos nagyságú követ,*